

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engellilerin haklarının korunması, geliştirilmesi ve hakların etkin şekilde kullanılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, engellilere yönelik ayrımcılık ve şiddeti önlemeye yönelik politikalar üretilmesi, engellilerin eğitim, sağlık, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki sorunlarının tespit edilerek bütüncül ve etkili çözümler üretilmesi amacı ile Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Dilan KUNT AYAN
Şanlıurfa Milletvekili

Türkiye'de engelli yurttaş sayısının resmi verilerle 12 milyon kişi üzerinde olduğu ve aileleri ile birlikte toplumun en az üçte birinin engellilik politikalarından etkilendiği bilinmektedir. Devam eden ekonomik kriz, savaş, iş cinayetleri, trafik kazaları, aile içi şiddet ve yetersiz sağlık ve eğitim hizmetleri engelliliğin en temel nedenleridir. Rakamların bu kadar yüksek olduğu bir ülkede engellilere dönük ayrımcılık ve hak ihlalleri sistematik bir şekilde devam etmekte, engellilerin haklarına erişimi yönünde politika ve uygulamalar eksik kalmaktadır.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü engellilerin sistematik olarak maruz kaldığı ayrımcılığa ve hak ihlallerine dikkat çekmek ve farkındalık yaratmak, engellilerle ilgili politikalar üretilmesi amacıyla devletlere yüklenmiş görev ve sorumlulukları hatırlatmak için sembolik ve anlamlı bir gündür. 160'a yakın ülkede engellilerin sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel haklarının geliştirilmesi amacıyla tüm topluma, kamuoyuna, basına, sivil topluma ve en önemlisi karar alma ve uygulama pozisyonundaki iktidarlara seslenilmektedir. Bu konuda en önemli sorumluluklardan biri de yasama ve politika üretme yetkisine sahip Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne düşmektedir.

Engellilere yönelik kamusal hizmetlerin yetersizliği ve toplumda maalesef yerleşik olan ötekileştirme ve ayrımcılık dili, engellilerin kapalı mekanlarda hapis kalmasına, imkân ve potansiyellerini gerçekleştirememesine yol açmaktadır. Sayıları milyonlarla ifade engelliler için, engellerin salt fiziksel olmadığını bilinmelidir. Günlük dilden mevzuata, sanatsal ürünlerden medyaya varana kadar engellilere yönelik ayrımcılık, eşitsizlik ve ötekileştirme söylemi her gün yeniden inşa edilmekte ve bunun önüne geçmek için gerekli politikalar yaşama geçirilmemektedir.

Engellilerin toplumsal yaşama dahil olmasının imkanları geliştirilmeli; eğitime, sağlığa, ulaşım, istihdama, kültürel üretim ve tüketime, siyasal yaşama katılmaya, sosyal yaşama erişilebilirliğinin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Engelliler yok sayılarak inşa edilen yollar, geçitler, kaldırımlar, binalar ve sunulan kamusal/özel hizmetler daha erişilebilir hale getirilmelidir.

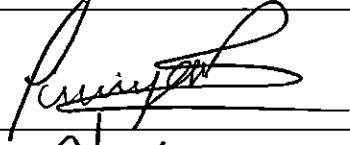
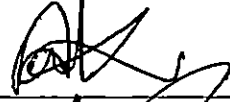

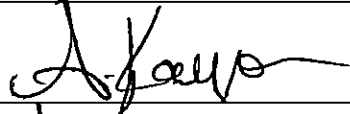
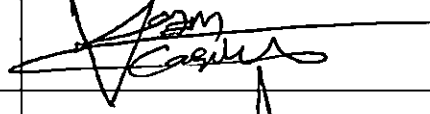

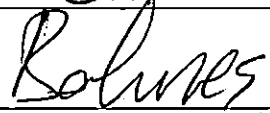

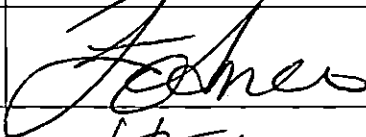

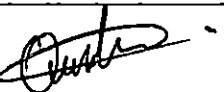
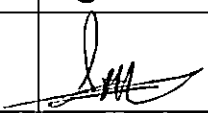

Yoksul engellilerin sosyal ve ekonomik açıdan desteklenmesi, engelli bireylere istihdam alanları açılması, kendi kendilerine yetebilmelerine yönelik iş, eğitim ve kişisel gelişim olanaklarının geliştirilmesi gerekmektedir. Engellilere yönelik hak ihlali, şiddet ve

ayrımcılıklar kadın engelliler, mülteci engelliler, işçi engelliler gibi kesişimsel gruplarda daha fazla artmaktadır. Engellilerle ilgili yapılacak yasal düzenlemeler ve politikalar bu özgünlükleri de göz önünde bulundurarak yapılmalıdır.

Türkiye'nin 2009 yılında imzalayıp onayladığı BM Engelli Hakları Sözleşmesi ve Engelli Hakları Kanunu geçen 15 yıla rağmen etkin şekilde yaşama yansımamaktadır. Bu kapsamda uygulaması 2024'e ertelenen erişilebilirlik mevzuatı artık geciktirilmeden, ertelenmeden eksiksiz bir şekilde uygulanmalı; kentler, mekanlar, yollar, binalar dışında kurum internet siteleri, müfredat ve mevzuatlar erişilebilir hale getirilmelidir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun, engellilerin ve engelli alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin, akademisyenlerin katılımlarıyla, Dünya'daki iyi uygulama örneklerin de incelenerek güncellenmeli, Kanunun etkin, hızlı ve sistematik olarak uygulanabilmesi için Kanunun Uygulama Yönetmeliği hazırlanmalıdır.

Tüm bu nedenlerle, engelli bireylerin sahip olduğu haklar konusunda bireysel ve toplumsal farkındalığın artırılması, Engelliler Hakkında Kanunun demokratik katılıma açık şekilde, çözümcül ve güncel şekilde revize edilmesi, erişilebilirlik mevzuatının etkin şekilde uygulanması, merkezi ve yerel yönetimlerin erişilebilir mekanlar ve kamusal alanlar inşası noktasında teşvik edilmesi ve engellilerin ekonomik, sosyal, kültürel ve sağlık haklarına erişimleri önündeki engellerin kaldırılması için çalışmak amacıyla Meclis bünyesinde bir araştırma komisyonu kurulmasını teklif ederim.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
	:		
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	